

Kaunokirjallisuuden Finlandia-ehdokkaiden julkistustilaisuus 5.11.2020

Palkintolautakunnan puheenjohtaja Johanna Sumuvuoren puhe

Arvoisat kirjailijat ja kirjallisuuden ystävät,

Kirjallisuuden Finlandia-palkintojen esiraadit ovat luultavasti Suomen intensiivisimpiä kirjapiirejä. Sellaisena pidin ainakin tämän vuoden kaunokirjallisuusraatia, jonka puheenjohtajuus on ollut tähänastisen lukijaelämäni hienoin tehtävä. Tässä taikapiirissä kanssani lukivat yrittäjä Maija Kuusi ja kulttuuritoimittaja, muusikko Suonna Kononen. Lämmin kiitos Maijalle ja Suonnalle tästä hurjasta, hienosta ja haastavasta matkasta. Luettavaa meille tarjosivat Kirjasäätiö sekä suomalaiset kirjailijat ja kustantajat, joiden ansiosta ei ole todellakaan tuntunut siltä, että tänä vuonna ei ole päässyt matkustamaan minnekään.

Kotimaiset romaanit olivat matkalippuja muille maille, muihin todellisuuksiin ja toisenlaisiin ajatuksiin, kun pandemiasta tuli lähes kaikkeen vaikuttavaa ja ihmisten elämää rajoittavaa arkea. Haluan osoittaa suomalaisille kirjailijoille ja kustantajille suuren arvostukseni. Kiitos työstänne, jonka ansiosta lukija saa olla löytöretkeilijä karanteenissakin.

Lukivat ne muutkin kuin Finlandia-raadit. Lukukeskuksen selvityksen mukaan joka neljäs suomalainen luki poikkeusolojen aikana enemmän ja lukeminen toi muuttuneeseen arkeen lohtua ja muuta ajateltavaa. Samassa selvityksessä todetaan myös, että 60 prosenttia aikuisista kokee lukevansa tai kuuntelevansa kirjoja liian vähän ja 71 prosenttia mainitsee syyksi lukemiseen keskittymisen vaikeuden. Se on varsin ymmärrettävää. Huomiostamme kilpailee päivittäin niin suuri määrä informaatiota ja nopeaan reaktiivisuuteen kannustavia verkkosisältöjä, että lukemiselle on kirjaimellisesti raivattava tilaa. Meille esiraatilaisten raivaustyö oli välttämätöntä, mutta luku-urakka palkitsi moninkertaisesti.

Kaunokirjallisuuden esiraati sai luettavakseen niin suuren ja monipuolisen kattauksen kotimaista kirjallisuutta, että lukija suistui väistämättä tutulta luku-uraltaan. Se oli raadin työssä palkitsevinta. On helppoa kuvitella olevansa laaja-alainen ja kaikkiruokainen lukija, mutta aina löytyy ajattelua uusiin suuntiin auraavia teoksia. Lukijan elämässä parhaita hetkiä ovat ne aika ajoin syntyvät ihmettyksen tunteet, jolloin ajattelee, että kas, näinkin voi kirjoittaa ja ajatella, näinkin voi asioita kuvata. Kannustan paatuneimpiakin lukijoita tarkistamaan kirjallisen ruokavalionsa ja lukemaan teoksia, joihin ei yleensä tarttuisi.

Elämme monella tavalla tarinanhimoista aikaa. Toisinaan tarinat sekoittuvat todellisuuteen myös yhteiskunnallisilla areenoilla. Sillä on väliä, millaisessa kontekstissa fiktiivisiä tarinoita kerromme ja vastaanotamme. Kun itse tarvitsen fiktiota, menen kirjastoon tai kirjakauppaan ja hankin itselleni laadukasta kaunokirjallisuutta.

Tänä vuonna on julkaistu todella hienoa suomalaista kaunokirjallisuutta. Aihepiirit ulottuvat suurista globaaleista kohtalonkysymyksistä yksityisiin kokemuksiin, joihin ympäröivä yhteiskunta ja historian pyörä ovat jättäneet jälkensä. Vuoden kirjasadon havaittavia trendejä olivat esimerkiksi autofiktio, planeetan tulevaisuutta käsittelevä dystopiakirjallisuus, kertomukset sotien, yhteiskunnallisen ilmapiirin ja ikääntymisen vaikutuksista yksilöihin ja yhteisöihin sekä erilaiset taiteilijaelämän kuvaukset.

Olemme raatilaisina valinneet kaunosadosta kuusi omaäänistä teosta, joiden uskomme voittavan lukevan kansan puolelleen.

Kaunokirjallisuuden lukeminen auttaa ymmärtämään muiden ihmisten ajatuksia ja tunteita ja lisää kykyämme empatiaan. Tälle löytyy myös tutkittua katetta. Jos ajattelemme nykyistä yhteiskuntaa ja sen haasteita, voiko mikään olla niin toivottavaa kuin se, että pyrimme ymmärtämään muita ihmisiä ja kykenemme näkemään omaa elämänpiiriämme ja totuuttamme laajemmalle? Näillä sanoin toivotan onnea ehdokkaille!

